

Pruzsinszky Sándor

A MÁTRIX FÜSTJE*(Egy ártalmatlan bűncselekmény krónikája)*

Jobban örülök annak, ha azt veszik komolyan, aki nem vagyok.

(Fernando Pessoa: *Kétségek könyve*)

Mindez azután történt, hogy Gedeon, a bukott kertszakértő és publicista elefántokkal álmodott. Előző este egy természetfilmet nézett a tévében. Az elefántok, megpillantva egy agyvaradász megölte társuk megcsonkított tetemét, megvadultak, és fújtatva-trombitálva törni-zúzni kezdtek.

Hősünk a ház előtt megálló kukásautó fújtatására riadt fel. Egyedül volt a sötét szobában, és halálfélelmet érzett. Egy hét óta kínlódott egy környezetvédelmi témájú cikkel. Naphosszat a számítógép előtt gubbasztott. És mi értelme volt? A mondatai suták, a jelzői fakók, a gondolatmenete folyvást megbicsaklik. Félelem szorítja a szívét, ha reggel leül a billentyűk elé. Azóta, hogy a hatóság embere, egy vastag szemöldökű, tésztaképu hivatalnok, azt mondta neki:

– Baj van, barátom. A maga cikkei egyre pesszimistábbak! A legutóbbi egyenesen felhőborító!

– Hisz én csak a tényeket írtam meg...

– Azt a hajléktalant, aki cigarettára gyújtott, és elégett az illegális szemétben??

– Talán nem történt meg? – motyogta Gedeon ijedten.

– Vannak tények, amik csak arra jók, hogy izgalmat keltsenek... Több felelősséget, barátom! Holnaputánra írja át, ez így nem jelenhet meg a *Kiskertünk* című lapban, hogy képzelte ezt??

Azóta Gedeon egyik cigarettát a másik után szívja. Nem akarnak a helyes szavak, a megnyugtatók, a tollára jönni, már az ellazító dohányfüst sem segít: amit napközben leír, este a szemétkébe dobja. A kialvatlanságára gyanakszik. Nem csoda: mióta az autópályát kőhajításnyira hozták a házhoz, folyamatos, fenyegető dübörgés hallatszik, mintegy az *Apokalipszis* közeledtét idézve... És Gedeon már meg sem lepődik, amikor Vera, a felesége (egykori balatoni szépségkirálynő) egy fagyos téli délutánon közli vele: lecseréltette a lakás kulcsait...

„Miért teszed ezt velem? – faggatja hősünk, remegő kézzel egyik cigiről a másikra gyújtva, a közelebről meg nem határozott Teremtőt, miközben kupacba dobált holmijait csomagolja. – Csak nem azért, mert életemben először leírtam a sötétről, hogy sötét?”

És akkor megjelenik Manyika, a műkörmös, akit jobb körökben körömépítő művésznek neveznek. „Lakás olcsón kiadó” apróhirdetéséről ugyan kiderül, hogy az csupán egy ágybérletet lepez (mi tagadás: csakis a' célból, hogy a műkörmös szalont ne kelljen vállalkozói székhelyként bejelenteni), de ez nem akadályozta kettejük szerelmi fellobbanását.

Manyika, aki csibesárga vagy paprikavörös, olykor kéken foszforeszkáló építményekké varázsolja a paciensek körmeit („férfikörmöt is vállalok”), már az első napon kivetette hálóját, azaz túlradó, bazedovosan csillogó szemeit a sikertelenségtől őszülő, gondolkodástól fáradt férfira. Nem csoda, hogy az érzéki vonzalom, oly hirtelen, mint gubóba rejtett lepke, támadt fel közöttük. Gedeon már az albérleti jogviszony első reggelén Manyika pomponos, körömlakk-szagú szobájában ébredt.

A körömépítő nekilátott, hogy felépítse magának az ő érdekesen csodabogár, ágrólszakadt, új kedvesét. A foltos farmer és gombszakadta ing helyébe Sherpa kabát, Bugatti pulóver, Dewberry pólóing, Reebok divatbakancs lépett, a nyakában piros Gucci sállal. Estéknént vadnyugati krimi a tévében, vacsora egy szusi-bárban, vagy nyalakodás whiskybe és tequilába mártva. Azt hinnéd, igazi felnőttemese! De a szerelmes éjszakák végzetesen kiszolgáltatatták Gedeont Manyika parttalan szerelmi vágyának. Nem telt sok időbe, hogy lefokozódjon azzá, amit az apróhirdetés ígért: szeretőből valódi ágybérllővé, akinek megint nincs már kulcsa semmihez...

– Addig maradsz, amíg akarsz, te lúzer, de fogod a cuccod, és átviszed a cselédszobába! – hangzott a csalódott körömművész parancsa.

Mélyre merülve a megalázásban, a kifáradt írónak ettől fogva éjszakánként füldugóval kellett aludnia, hogy ne hallja a zárt ajtó mögül kiszűrődő forró zajokat... De később már nem volt szüksége rá: hajlott arra, hogy elismerje a vérmes, de jószívű Manyika kegyetlen igazát. Hisz az igazság mindig kegyetlen, ki tehetne ez ellen?

Keserűen mosolygott a tükörben visszanéző bávatag arca: „ötvenévesnek kellett lennem, hogy ezt megértsem!”

Aztán reggel, borotválkozás közben, valami kiáltást hallott a szobából, ahol Manyika a tévét nézte.

– Mi baj? – dugta ki a fejét a fürdőszobából, állig habosan.
– Az, hogy benne vagy a *Kék fényben*!
– Én? Hol?
– Nézd! – sikította a nő. – Nem látod?
– Mit kéne látnom?
– Azt a kabátot ott, azon az alakon... A te kabátod! Egy biztonsági kamera vette fel, bolti lopás közben... Éppen kirabol egy álarcos alak egy dohányboltot a te kabátodban... Látod? Pisztolyt szegez az eladónőre.

– Na és aztán?
– Ott van az a piros szívecske a gallérján, amit még én varrtam rá, nem látod? Te kiraboltál egy dohányboltot??
– Még hogy én?? Hogy képzeled?... Hát nem emlékszel, hogy azt a télikabátot tavaly a villamoson felejtettem?
– Elhiszem, hogy nem te voltál. Az ilyesmihez bátorság kell – legyintett rá lekicsinylően a csalódott körömművész.

És ez most szíven találta Gedeont. Valami szöveget ütött a fejében. Mint aki megérzi: csak örült dolgok tarthatják egyensúlyban a lelket. Vett egy játékpisztolyt a szemközti bazárban, zsebre vágta s belépett a közeli dohányboltba.

– Mi tetszik? – kérdezte a boltos, egy vöröshajú, ravaszképű fickó.
– Hát... valami olcsó cigi... Esetleg...
– Austin? Mátrix?
– Melyik itt a legolcsóbb?
– A Mátrix. Mennyit parancsol?
– Mondjuk... Kettőt. Nem. Ötöt.
– Kézpénzre vagy kártyára?
Hősünk előrántotta a játékpisztolyt, és a vereshajúra fogta.
– Ez itt most egy bolti rablás. Csomagolja be!

Amaz meghökkenve pislogott, egy percig farkasszemet néztek. Aztán az árus elnevette magát.

– Rablás? Nem mondja komolyan.
– Nem hiszi?
– Maga egy legyet se tudna agyoncsapni.
– Miből gondolja? – kérdezte ő rekedten, remegő kézzel.
– Fordítva tartja a játékpisztolyát, uram! Ha megkérhetem, tartsa rendesen, a halántékomra irányítva, hogy a biztonsági kamerában jól mutasson... És ne csak öt árva dobozzal raboljon nekem! Hanem legalább ezt a nagy repi kartont vigye, ha már nem a kasszára hajt... legyen

minimo kalkuló három nagyrongy a kárérték. A biztosítás miatt, érti, ugye? Beírunk háromszázat, száz a magáé... Jó lesz így? Ne töprengjen már, ember! Tudja mit, ha akarja, összekötheti hátul a kezemet is, hogy blikkfangosabb legyen... amott az alsó fiókban talál spárgát is hozzá. Na, mi lesz, kötözzön már!

Ám hősünk, felkapva a nagydobozos kiserelést, már elhagyta az árudát. Nem jutott messze: egy méterre a bejárattól elejtette, mintha izzó parázs lenne, és úgy húzott el onnét, mint a nyúl. A pisztolyt egy kukába dobva eltöprengett. „Miért vagyok én ilyen tehetségtelen a rosszra?” De már valami kéjes dac is fészkelődött benne. „Talán még nem késő, hogy megembereljem magam. Bebizonyítani, én is tudok olyan lenni, mint mindenki más! Igenis, meg kell tennem!” Megkönynyebbülést érzett. Mint gyerekkorában, amikor Münchhausen báróról olvasott, aki saját hajánál fogva rántotta ki magát a hétköznapiság mocsarából...

Zihálva osont vissza a dohánybolthoz – de az árudát zárva találta, a kifüggesztett felirat szerint „technikai okokból”. Nevetett ezen, kicsit kesernyésen, mégis megkönnyebbülten.

„Ez az én formám.” Könnyű kézzel nyitott ajtót odahaza. Ott már várták a TEK-esek és kezét hátracsavarták, majd kattant a bilincs is, szertartásosan.

– Hát, mégis te voltál?? Mégis férfi vagy? – tördelte a kezét Manyika.

Kevéssel később a rabomobil ablakából nézve a fák olyanok voltak, mintha óriási kezek kapaszkodnának össze, segíteni a megállíthatatlant: egy emberi önérzet feltámadását.

Még az őrszobán is nevetgált. „A szerencse kegyeltje vagyok – gondolta. – Úgy váltam más emberré, hogy ki se kellett bújnom a bőrrömből.”

Szinte már boldog volt. Aztán a rendőrnyomozó azt mondta:

– Lezártam a nyomozást. Maga leleplezett egy csaló önbetörőt. Ezért dicséret illeti. Hiába akar meggyőzni az ellenkezőjéről... De le kell szoknia néhány dologról.

– A dohányzásról, ugye?

– Meg arról is, hogy ostoba cikkeket írogat.

– Már egy ideje abba hagytam.

– Jól teszi... Csak egy dologra válaszoljon még: konkrétan mire gondolt, amikor elkövetőnek adta ki magát?

Gedeon nagyot nyelt.

– Az álmomra. Az elefántokkal. Akik törtek-zúztak.

Erre az oktondi válaszra a közeg összevonta sűrű, szigorú szemöldökét. Arra gondolt, hogy az ártatlanságot, mely mögött az ellenállás efféle vágya parázslík, igenis kétszeresen kéne büntetni. De megvergetve hőszünk vállát csak annyit mondott:

– Jól van, barátocskám, most elmehet. Majd postán megkapja papíron is, hogy maga nem csinált semmit.

Ahogy kilépett az utcára, Gedeon azonnal rágyújtott. „Nem csináltam semmit?” Eluralkodott rajta a kétségbeesés.

Aztán elszállt ez is, mint a Mátrix füstje.

Ezredvég, 2023/5.